

تبیین تئوری آشوب

افسانه اوضاعی¹، نیلوفر میرسپاسی²

1- گروه مدیریت دانشکده واحد الکترونیک، دانشگاه آزاد اسلامی
تهران، ایران

2- استادیار گروه مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده (خلاصه)

در دهه‌ی کنونی، موضوع تئوری آشوب در سیستم‌های پویا، به نوبه خود، جایگاه بسیار وسیعی در عرصه‌های گوناگون علمی پیدا نموده است. در پژوهش حاضر، تئوری آشوب، ویژگی‌های آن، انواع مدل‌های آشوبی و کاربردهای تئوری آشوب در تصمیم‌گیری‌های مدیریتی به طور جامع مورد بحث قرار گرفته شده است.

کلمات کلیدی: تئوری آشوب، مدل‌های آشوبی

1. مقدمه

اخيراً، موضوع آشوب در سیستم‌های پویا، نقشی خلاقانه و منحصربفرد در عرصه‌های مختلف علمی ایفا نموده است. و از آن جا که غالباً فراخنای آشوب و فضای هندسی تحولات آشوبناک، از ماهیت و ابعاد فراکتالی برخوردار است؛ پدیده رشد فراکتالی و به کارگیری آن در گشایش رموز فرایندهای تحول و توسعه در سیستم‌های پویا، به عنوان دستاوردی شگرف و واپسین در معارف بشر، لبه پیش رو مرزهای پویای دانش را تشکیل می‌دهد. آشوب در لغت به معنی درهم ریختگی؛ آشفتگی و بی‌نظمی است و این واژه به معنی فقدان هرگونه ساختار یا نظم است و معمولاً در محاورات روزمره آشوب و آشفتگی نشانه بی‌نظمی و سازمان نیافتگی به نظر آورده می‌شود و جنبه منفی دربردارد اما در واقع با پیدایش نگرش جدید و روشن شدن ابعاد علمی و نظری آن امروزه دیگر بی‌نظمی و آشوب به مفهوم سازمان نیافتگی؛ ناکارایی؛ و درهم ریختگی تلقی نمی‌شود. بلکه بی‌نظمی وجود جنبه‌های غیرقابل پیش‌بینی و اتفاقی در پدیده‌های پویاست که ویژگی خاص خود را داراست. بی‌نظمی در مفهوم علمی یک مفهوم ریاضی محسوب می‌شود که شاید نتوان خیلی دقیق آن را تعریف کرد اما می‌توان آن را نوعی اتفاقی بودن همراه با قطعیت دانست. قطعیت آن به خاطر آن است که بی‌نظمی دلایل درونی دارد و به علت اختلالات خارجی رخ نمی‌دهد و اتفاقی بودن بدلیل آنکه رفتار بی‌نظمی؛ بی‌قاعده و غیرقابل پیش‌بینی دقیق است.

¹ A.ozae@yahoo.com

² nmirsepasi@gmail.com